

Elke schakel in de keten heeft invloed

# Problemen met Botrytis in de na



Anita van Nieuwenhoven, teamleider van het Testcentrum van Bloemenveiling Aalsmeer:  
"De werkelijke schade van Botrytis bedraagt vele miljoenen per jaar."

Van alle aangevoerde rozen op Bloemenveiling Aalsmeer kreeg vorig jaar 0,8% een keuropmerking, gerelateerd aan Botrytis. Van alle partijen kreeg 1,3% een dergelijke keuropmerking mee. In gerbera, tulp en Lisianthus lag de aantasting op respectievelijk 0,4; 0,3 en 0,4%.

Op VBN-niveau zijn 3,3 miljard stelen roos aangevoerd. Een roos met een keuropmerking gerelateerd aan Botrytis bracht gemiddeld 10 cent minder op dan een roos van A1 kwaliteit. Een rekensom leert dat de kosten op veilingniveau alleen al bij roos rond de 2,6 miljoen euro bedragen.

TEKST EN BEELD: MARLEEN ARKESTEIJN

"De werkelijke schade is nog veel groter dan 2,6 miljoen euro", zegt Anita van Nieuwenhoven, teamleider van het Testcentrum van Bloemenveiling Aalsmeer. Niet alles wordt immers geveild. Er is uitval als gevolg van Botrytis vóór het veilmoment: aanvoerders sturen al aangepaste partijen niet op en wel opgestuurde partijen met een duidelijke aantasting worden niet geveild. Bovendien ontstaan met name ná het veilen problemen.

## Probleem vooral in keten

"Het probleem met Botrytis is, dat je het op het bedrijf en op de veiling meestal nog niet kunt zien. De aantasting is dan nog té vers. De schade treedt meestal pas later in de keten op. In houdbaarheidstesten is zo'n 9% van de rozen aangeast door Botrytis, terwijl er bij aanvoer van deze bloemen niets te zien was. De omstandigheden in de keten zijn vaak gunstig voor kieming van de schimmel." Door het meegeven van dataloggers kan de vinger op de zere plek worden gelegd. Deze apparatuur registreert de temperatuur en luchtvochtigheid in de keten: de kas, de koelcel, de schuur en in de vrachtwagen op weg naar de klant.

Van Nieuwenhoven kan een hele reeks bevindingen noemen, die met de dataloggers aan het licht kwamen. "Een bedrijf sealde bijvoorbeeld de karren gerbera helemaal dicht om beschadiging te voorkomen. De RV liep daardoor enorm hoog op. In een ander geval bleek dat de vrachtwagen tijdens het boottransport naar Engeland de koeling niet aan had gedaan. De temperatuur en luchtvochtigheid liepen hoog op. Een kweker, die bloemen uit Limburg liet komen, merkte door de datalogger dat de RV in de vrachtwagen snel opliep naar 100%. Het kan ook zijn dat de koelcel erg vochtig is."

## Aanpak van begin tot eind

"Het probleem met Botrytis begint bij de kweker. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat omstandigheden in de keten weliswaar van invloed kunnen zijn, maar dat het begin het meest doorslaggevend is. Als alle schakels eraan bijdragen, heb je de meeste kans dat de bloem goed de keten doorkomt."

# oogst zijn een kostbare zaak

Voor de rozenaanbieders op Bloemenveiling Aalsmeer geldt dat 50% van de 460 aanvoerders nooit botrytisproblemen heeft in de aanvoer. Daarbij zijn er fikse verschillen tussen de telers: 8% van de aanvoerders is verantwoordelijk voor 80% van de aanvoer van rozen met Botrytis. Telers hebben veel invloed door hun cultivarkeuze, teeltcondities, wijze van verpakken, de koelcel en het vervoer naar de veiling. Voor de rozencultivars geldt dat 9% van de cultivars verantwoordelijk is voor 80% van de problemen met Botrytis bij de aanvoer. Maar niet iedere teler heeft bij gevoelige cultivars problemen. De teeltcondities, met name RV, hygiëne en gewasbescherming spelen een belangrijke rol. Ook de naoogstfase bij de teler is belangrijk. “Steeds meer telers hebben bijvoorbeeld een goede RV-regeling in hun koelcellen. Het effect van verpakking is weliswaar beperkt, maar kan wel belangrijk zijn bij kritieke partijen. De verpakkingsadviezen staan in de productspecificatie van de veiling.” Het is een taak van de teler om duidelijke afspraken te maken over de condities tijdens het transport naar de veiling en het nakomen hiervan te controleren.

## Gestructureerd keuren

De veiling speelt verschillende rollen. Een daarvan is de kwaliteitscontrole- en begeleiding als middel om de aanvoerders te ondersteunen.

Van Nieuwenhoven: “De keuring is een belangrijk onderdeel. We proberen zo gestructureerd mogelijk te keuren. De frequentie van de keuringen van partijen van een teler is afhankelijk van de betrouwbaarheidsindex van die teler. Hoe meer problemen, des te vaker we keuren. Gevoelige cultivars bij bijvoorbeeld gerbera keuren we altijd. Als er vaker problemen zijn, kunnen kwaliteitsbegeleiders of meegegeven dataloggers helpen bij het zoeken van de oorzaak.”

Het Testcentrum speelt nadrukkelijk een rol met houdbaarheidstesten en informatie en advies. Er zijn kwekers, die regelmatig hun bloemen in het testcentrum laten testen op houdbaarheid na een transportsimulatie. “Er zijn bijvoorbeeld zeven ‘Grand Prix’-aanvoerders, die iedere twee weken hun rozen laten testen. Ze doen dit voor zichzelf, maar ook om aan



Het probleem met Botrytis begint bij de kweker, maar ook de omstandigheden in de keten spelen een belangrijke rol.

de handel te laten zien, dat zij goede producten leveren.”

Houdbaarheidstesten van onder andere nieuwe cultivars leveren informatie over het voorkomen van Botrytis. Op deze manier wordt voor kwekers en kopers duidelijk welke cultivars meer of minder problemen met Botrytis hebben.

## De veiling als schakel

De veiling is zelf een van de schakels in de keten. Belangrijk is dat de producten snel in de koelcel komen en dat de condities in de koelcel goed zijn. “De veiling is bezig met het in fases invoeren van een RV-regeling in de koelcellen. Vorig jaar hebben we de regels rondom het gebruik van de koelcel aangescherpt, bijvoorbeeld wat betreft het openen van de deuren. Grote partijen worden vanuit de koelcel gedistribueerd. Alleen de moederkar komt nog voor de klok. Bij beeldveilen kunnen zelfs alle karren in de koelcel blijven.”

## De handel als schakel

De handel heeft invloed door de cultivarkeuze en de selectie van telers. Uit de

gesignaleerde problemen met de dataloggers blijkt dat de bewaarcondities in het handelskanaal zeker een rol spelen. Een paar belangrijke factoren zijn koeling, het aanhouden van een niet te hoge RV, een zo kort mogelijke doorlooptijd en een geschikte verpakking, waarin de RV niet te hoog op kan lopen.

De potentiële problemen met Botrytis ontstaan bij de teler, maar komen door een slechte behandeling in de keten nog sterker naar voren. Elke schakel in de keten heeft invloed. De veredelaar kan zich richten op minder gevoelige cultivars. De teler kan door cultivarkeuze, teeltmaatregelen en naoogstcondities het probleem voorkomen. De veiling begeleidt de aanvoerders door kwaliteitscontrole, het geven van houdbaarheidsinformatie en door zelf voor een goede behandeling te zorgen in en rond de koelcel. De handel moet zorgen voor een korte doorlooptijd, goede transportomstandigheden en een goede verpakking.

## SAMENVATTING